

Lidé se mohou obracet na inspektoráty práce a úřady práce

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) se v poslední době stále častěji setkává se stížnostmi lidí na nedodržování pracovněprávních podmínek ze strany jejich zaměstnavatelů. MPSV považuje za důležité upozornit, že **zaměstnanci mají možnost obrátit se v takovém případě na Státní úřad inspekce práce** se sídlem v Opavě (www.suip.cz) a jemu podřízené inspektoráty práce a také na **úřady práce**.

Dodržování pracovněprávních předpisů patří mezi základní povinnosti zaměstnavatelů, ne všichni se tím však řídí. Úřady práce i jednotlivé inspektoráty práce provádějí kontroly v této oblasti pravidelně, nejen na základě plánu kontrolní činnosti, ale také na základě podnětů občanů. V případě, že inspektoři či kontroloři prokážou zaměstnavateli porušení pracovněprávních předpisů, mohou mu uložit **pokutu až do výše 2 milionů korun**.

Pokud se člověk setká s porušováním pracovněprávních předpisů na pracovišti, měl by v první řadě žádat nápravu tohoto stavu u svého zaměstnavatele. Když nepochodí, může se obrátit na nejbližší inspektorát práce a podat podnět ke kontrole. **Aby byla kontrola opravdu účinná, je potřeba, aby dotyčný předal inspektorům pádné důkazy**. Mnohdy se lidé bojí vystoupit proti svému zaměstnavateli a není pak možné jakkoli prokázat, že daná firma skutečně určitý pracovněprávní předpis porušila.

Inspektoráty práce kontrolují dodržování právních předpisů v oblastech uzavírání, změn a ukončování pracovního poměru, pracovní doby, doby odpočinku, dovolené, překážek v práci, mzdy nebo platu, náhrady mzdy nebo platu, náhrady cestovních výdajů. Dále pak v oblasti bezpečnosti práce a právních předpisů o zaměstnávání zaměstnankyň, mladistvých zaměstnanců, zaměstnanců pečujících o děti a těch zaměstnanců, kteří především sami dlouhodobě pečují o převážně nebo úplně bezmocnou osobu. V kompetenci inspektorátů práce je také kontrola dodržování právních předpisů upravujících povolenou činnost dětí a dodržování zákazu dětské práce.

V době od 1. 7. 2005 do 31. 3. 2006 obdržely inspektoráty práce celkem 69 podnětů ke kontrole dodržování pracovněprávních předpisů u tzv. obchodních řetězců. U těchto zaměstnavatelů provedly celkem 94 kontrol a u třinácti z nich zjistily 466 pochybení. U deseti firem zahájily správní řízení a uložily pokuty v celkové výši 310 000 Kč.

Úřady práce kontrolují dodržování zákona o zaměstnanosti a zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele. Stručně řečeno, zabývají se nelegálním zaměstnáváním, diskriminací zájemců o zaměstnání z jakýchkoli důvodů, tzv. „švarcsystémem“, zprostředkováním zaměstnání a kontrolou dodržování dalších povinností zaměstnavatelů vyplývajících jim ze zákona o zaměstnanosti a zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele.

Jednoduše řečeno – **úřady práce se zabývají vztahy, které předcházejí pracovnímu poměru, a nelegálním zaměstnáváním a oblastní inspektoráty práce se zabývají porušováním povinností vyplývajících z pracovního poměru.** Ani jeden z uvedených státních orgánů však není oprávněn řešit či vymáhat individuální nároky zaměstnance (např. vyhotovení pracovní smlouvy, peněžní plnění).

V konkrétním případě je proto vždy nezbytné rozlišovat případy, kdy zaměstnavatel jednal v rozporu s právními předpisy při procedurálních otázkách, což řeší výše uvedené kontrolní orgány, a kdy se jedná o pracovněprávní spor mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem o nároky vyplývající z pracovního vztahu. Tyto spory pak projednávají soudy a také o nich rozhodují.

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV, tel.: 221 922 359, e-mail: katerina.berankova@mpsv.cz
www.mpsv.cz, www.noviny-mpsv.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí vzniklo v roce 1990. Do jeho kompetence spadá sociální politika (problematika zdravotně postižených, sociální služby, sociální dávky, rodinná politika apod.), sociální pojištění (důchody, nemocenské, apod.), oblast zaměstnanosti (trh práce, podpora zaměstnanosti, zahraniční zaměstnanost apod.), pracovněprávní legislativa, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, rovnost žen a mužů, migrace a integrace cizinců, oblast čerpání finanční pomoci z ESF, atd. K 1. lednu 2005 činil počet systemizovaných pracovních míst v celém resortu práce a sociálních věcí 18 194. Mezi organizace, které MPSV metodicky řídí, patří úřady práce, Česká správa sociálního zabezpečení, Státní úřad inspekce práce, inspektoráty práce, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. MPSV přímo spravuje pět ústavů sociální péče - DÚSP Tloskov, ÚSP Zbůch, ÚSP Brno-Chrlice, ÚSP Brno-Královo Pole a ÚSP Hrabyně. Mezi příspěvkové organizace v resortu patří Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Institut výchovy bezpečnosti práce a Výzkumný ústav bezpečnosti práce.